

NYIRI KÖZLÖNY.

Társadalmi és ismeretterjesztő hetilap.

<p>Szerkesztői iroda hova a lap szellemi részét tárgyazó küldemények intézendők: Nagy-Orosi-utca 998. sz. a.</p> <p>Kiadó-hivatal: Nagy-Orosi-utca 993. sz. a.</p>	<p>Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: helyben hához hordva vagy postai szeptküldéssel! Egész évre 4 frt. Fél évre 2 " " Évnyegyedekint 1 " "</p>	<p>Hirdetések díja: Minden 5 hasábos pit-tor vagy ennek tőrfoglalata egyszeri hirdetésért 5 kr., többszöri hirdetésért 4 kr. minden beíratással. — Bélyegdíj minden ígatásért külön 30 ujkr. Nyiltterben minden háromhasábos garmond-sor 20 ujkr.</p>
---	---	--

A koldus-ügy.

II.

Első közleményemben körvonaloztam hazánk szegény-ügyi viszonyait; rá mutatam a baj gyökereikre; elmondám, hogy a nálunk gyakorlatban levő szegénysegélyezési mód, csak szaporítja a koldusok számát, s a legnagyobb istentelenségeknek szolgál takaróul; s indítványoztam, hogy addig is, míg ez ügyet a törvényhozó testület rendezhetné, igyekezzünk társadalmi uton enyhíteni ez égető s naponként nagyobb dimenziót nyerő bajon.

Alig jelent meg etárgyu közleményem, s már állításaimat megrendítően igazolta a fővárosi lapokban közlött ama gyermekkrablási és csonkítási per, mely az ország legfőbb törvényszékén közelebb döntetett el, egy koldus-banda főnökének 15 évre s társainak 6-6 hónapra lett elítélésével.

Tehát nem holt betűk, nem cifra szalamok és hírlapi okoskodások; hanem a leghajmeresztőbb és szívradzó tények követelik, hogy hazánkban a koldus-ügy valahára komoly figyelemre méltattassék s minden lehető mód és eszköz felhasználassék, egyekek egy, mint a kormány részéről, eszégyenletes intézmény bünsön kiövéseinek gyökeres kiirtására.

A koldus-ügy különösen két főszempontból tekintendő és veendő eles figyelembe.

E két főszempont: a közérkölesiség és a nemzetgazdaság. Mindkettő fontos életkérdés az államra nézve.

A koldus-ügy rendezésével eleje vétetnék a munkátlan életnek, mely bölcsője a bünnök; lehetlenné tétetnék a gyermekkrablási és csonkítás bünsöz ízeleme; életretnék ama legszebb társadalmi czél, melyszerént minden munkaképtelen egyén, kivétel nélkül, közsegélyben részesülne; jelentékenyen megkevesbülnének a napjainkban oly igen gyakori öngyilkossági esetek; nem vitetnék amyi erény a vásárra; s ezek tereltetnének le a büns ösvényéről és mentetnének meg a becsületes életmódnak.

Ez a koldus-ügy erkölcsi oldala. Nemzetgazdasági tekintetéből szintén igen fontos a koldusügy.

A községi szegény házak csakis a teljesen munkaképtelen egyéneknek adván menhelyet, ezer-meg ezer munkás kéz adatnék vissza eredeti rendeltetésének: a közös tüke, a föld és ipar gyümölcsoztető művelésének.

Hogy hazánk, termékeny mezői s gazdag természeti kincsei mellett is, mint gyange beteg, tehetetlenül és szegényen fekszik Európa közepén, egyik főoka a százezrekre menő keresztelnküli férfiú kívül, a fogyasztók sáskaserege, kiknek legnagyobb része minden munka nélkül el a nagy családban.

De nemcsak a munkászekek hiányában millió-holdra menő miveletlen földterület jön mivélés alá; hanem a szegényügy rendezésével okvetlen bekövetkezendő telepítések által alakulandó családok felvirágzásá-

ban, Magyarország népesedési pangásának egyik legfontosabb kérdése is megoldva s az azt gátló akadályok is eltávolítva lennének.

A miveletlen területek benépesítése egymaga elég ok, hogy a szegényügy kérdésének országos megoldása ne halogattassék; hanem erélyes és gyors tárgyalás alá vétessék.

Azt mondja talán valaki, hogy ily törvényt még nálunk keresztül vinni lehetetlen? Igaz, hogy az angolkormányának is nagy munkájába került, míg a nyers angol genfry makacs ellentállását megtörhette. De végre is sikerült a nép jó akaratát szabályozni; áltárván, hogy mégis csak jobb annak adni, kinek az állam is akarja, mint azt segélyezni, akit maga akar.

Nem hiszem, hogy népiünk nyakasabb volna, mint volt az angolép 1400 tájon.

Vagy azt véli valaki, hogy a szegények segélyezése magántermészettü dolog levén, abban a kormány egyekek nem korlátozhat, a tulajdonjog és szabadság megsértése nélkül?

Tagadom, hogy a szegény-, illetölég koldus-ügy magán természetü kérdés volna. Ezt az oddig elmondottak után feltenni sem lehet. De maga az államszervezet is megezáfolyja e fölvetést.

Nem-de a nép megvárja, és elég helyesen, hogy az állam ne csak személyét, hanem vagyonát is védje?

Kérdem, midőn az állam arról gondoskodik, hogy a polgárságot az ingyenélők sáskaserege, a koldushad ostromlásaitól megmentse: nem vagyona egy jelentékeny részének megmentésén dolgozik-e?

Vagy igen. Az állam tehát csak köteleességét teljesíti az állampolgárok irányában, midőn a szegényekről, s a koldusokról gondoskodik.

Ha tehát a szegény-ügy az államra és egyekekre nézve, egy erkölcsi, mint anyagi tekintetben ily fontos: lehet-e ennek rendezését, az állam és egyekek világos kára és vesztesége nélkül, még továbbra is függőben hagyni s összetett kezekkel nézni, mint vész el a közös munkaerőnek és vagyonnak egy hatalmas része a nem kereső, dologtalan fogyasztók révén?

Bizonnyal nem. Hozzá kell tehát látni, a szegény-ügy rendezéséhez. Ne várjuk, míg a kormány-nak, meglehet már nagyon is későn, eszébe jut gondoskodni e tekintetben is.

Itt van a törvényhatóságok és községek szervezkedése. A berendezkedésnél terjesszék ki figyelmüket a szegény-ügyre is, mely valóságos szegényfoltként sötétlik társadalmi életünkön.

Más alkalommal azt mondom el, mit kell tenni a községeknek, különösen pedig Nyiregyházának a koldus-ügy gyors és célszerű rendezése körül.

Knethy István.

Szabolcs megye bizottmányi gyüléséből.

Augusztushó 17.

Bónis Barnabás megyei első alispán az egybegyűlt bizottmányi tagokat szívelesen üdvözlölvén, a közgyűlést 10 órakor megnyitottak kimondja.

Olvasztatott a m. kir. igazságügyi miniszternek 1871. évi júliushó 10-én kelt, a kir. törvénysekek és járásbírószög beosztása tárgybáni leirata, melyszórent Szabolcs megye részére l. kir. e. b. törvénysekek és 4 járásbírószög rendeltetik szervezeten. A n.-külli járásbírószög egyszerűsind telekönyvi hatósággal is felruházattak saját és a nyírbátori kerületre.

Az igazságügyminiszter felhívja a megye közönségét, hogy a megezervezési munkálalatot f. é. augusztushó 20-ig terjessze be.

Gencsy Károly fájdalmát fejezi ki afölött, hogy a hazánk épen Szabolcs megye az a mostohagyermek, mely területében mezesokkittatott; holott e megye mindig hű volt koronás királyához s mindenkor híven teljesítette hazafiu közzölségét. Feliratott indítványoz a képviselőház az összmiszteriumhoz, melyben a megye integritásának megsértése nélkül, új beosztás kéréssek; ha pedig a kérelem tekintetbe nem vétetnék, a megezervezési munkálathoz nem kíván segédkezet nyujtani a kormánynak.

Szomasz nem helyesli a miniszteriumnak beosztási tervezetét. Szerente a beosztás a megye területének mezesokkítása nélkül is czelszerűben eszközöltetett volna. Gencsy pártolja s az első alispán elnöklete alatt, egy szűkebb körü kildűtséget kiván megesbíteni, mely a miniszteri beosztás czelszerűségének indokait megvitassa s azt a felirathoz hangsúlyozza.

Mészáros a miniszteri rendeletet az elszakítandó községekkel és puszták birtokosaival is közöltetni kéri, melyhez csatlakozik Kovács Gerő is.

Korányi Miklós főjegyző a megye területét szintén épésben kívánja tartatni; mert szerente, ha az megingattatik az össztartozóság lehetlenné válnván, melykezményében csak káros lehet. Sajnálja, hogy a megye közönségének, a terület épésben tartására iránti többiében kifejezett közzölsége, tekintetbe nem véteték. Károsnak és veszélyesnek látja az ország-nak, a kormányzat különféle ágai szerenti felosztását; amennyiben a kerületek sokneműsége miatt ello állandó zavarban az ügyes-bajos ember nem fogja tudni holl keresni bajainak orvoslását. A feliratot pártolja s mig a megyének a terület integritása tárgybáni óhajja, a miniszteriumnál viszhangra nem talál, a rendezési munkálathoz járulni ő sem kíván.

N.-Kálló város közönsége egy kérvényt nyujt be a bizottmányhoz, melyben kéri a megezt, hogy a miniszteri intézkedés által elszakított területek és községek visszacsatolását hathatósan szorgalmazza s befolyásával hasson oda, hogy Nyiregyháza mellett N.-Kálló is kapjon egy e. b. törvényseket.

Tubben feltérjesztetni kívánták e kérvényt a megyei felirattal. Bónis Barnabás első alispán azonban csak azon esetben kíván e kérvény eredményen határozni, ha a megye örömeire, a terület épésben tartására iránti felirata figyelembe fog vétetni.

A majdnem fölörág tartott vita után, e kérelem eljuttetett. **a+h.**

Nyiregyháza város képviseleti közgyüléséből.

Augusztushó 18.

A közelebbi gyülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után, az építkezés állandó kildűtséget jelentése olvasattik, melyben felhatalmaztatni kéri magát, a már szétbontatni határozott nagyvendéglő állás anyagainak, a városházához leendő fordítására.

Nikelszky M. mint a jelentést tevő kildűtséget egyik tagja, a felolvasott jelentés kiegészítéséről elöadja, hogy a kérdéses állás szétbontása el lön ugyan határozva; de minthogy annak szétbontása a vendéglő építésével megeszített kildűtségre ruházottat, mely most nem építven, az anyagokra szükségse nincs, illőnek találja jelentést tevő kildűtséget a képviselet belenyugvását kinyerni.

Krasznavy G. a kildűtséget e lépésének indoklásul kifejti, hogy a kildűtségenek 600,000 tégláról kelvéen gondoskodnia, ez állás nagy kisegítéséről szolgálja, ha szétbontatnék s a kildűtséget rendelkezése alá boocsáttatnék. Elöadja, hogy utolagos jóváhagyás reményében, a kildűtséget még egyezésre is lépét Király Sándor vállalkozóval, aki az állásban levő anyag kubit ölert 35 frtot ígért. Kéri, hogy a képviselet helyben a kildűtséget eljársat.

Matthaidesz: Amennyiben az állás szétbontása indokolva van; s az anyagra nézve a kildűtséget és vállalkozó közt méltányos áru-árazódás jött létre: az eljársat helybenhagyhatónak velemnyezem.

Nikelszky M. felhívja a képviseletet, hogy gondoskodék új állásról. Főjegyző a városon kívül kíván egy ideiglenes állást építtetni. Minthogy pedig a megeszített építkezés minden téglát felemészti, az állás építését az oszre halasztja, amikor anyagban nem leend hiány.

Tubben a tárgyhoz nem szólván, polgármester ur kimondja a határozatot melyszerint a küldötteknek az állásban levő anyagok iránti intézkedése helybenhagyatik.

Olvastatott Nádasy János kérvénye, melyben a pazonyi utcái házának, a szabályozás által eleendő részéért, a kisajátítási 302 ft 8 kron felül, kárpótlásul még 600 forintot kér.

Rövid vita után kisajátítási és kárpótlási díj fejében összesen 600 forint határozottat kérvényezőnek fizetett.

Gömör Pál azon kérvénye, melyben az általa Nyiregyháza városától felvett, beperelt és megítélt tökértározás utáni kamatok és költségek kegyes elengedéséért eszedik, a többség által nem támogattván, annak teljesítése megtagadtatott.

Oláh Ignácz ez folyamodványa, melyben az ellásó bizottság által néla lefogalt honvédtiszt lakásra tett átalakítási költségek s mulasztott haszon fejében, 50 ft kárpótlást kér, felvilágosítást végett kiadatik Vándr tanácsnoknak.

Olvastatott Puhly Pál és társainak kérvénye, melyben intézkedése kériék fel a képviselcset, az ujszókblen állandó lakást vett birtokosok ottlakhatásának megszorítása tárgyában.

Véleményes jelentéssel végett kiadatik a városi tanácsnak.

Kralovicsky Mór, mint a nyiregyházi kád-és gőzfürdő-társulat elnöke, felkéri a képviselcset, hogy néhány részvény megvásárlásával, járulna e jótékony vállalathoz.

A polgármester két részvény alárására felhatalmazottat.

Olvastatott a „koronaépület” bérllöknc folyamodványa, melyben kériék a várost, hogy a város háza északkeleti oldalán építetnc részüket, a már felmúrdott boltok helyét, újabb helyiségekbe s adná ki 6 évre. Minthogy az építkezés már megkezdetett s a helyben hagyott terv szerént 19 b0lthelyiségt rendeztek a városház alá: boltok tekintetében a folyamodók nem fognak megszorulhatni. △

CSEVEGÉSEK.

— Nézd csak Lajos! — Szólitja meg egy falusi öreg ur, a városban tanuló öcséset Nyiregyháza egyik utcájában. — Ez ur asszonyságnak ruhája egészen lecsúszott. Meg vállalai karjai és keble egészen puszták, ruhája len a földet sepi.

— Hja bátyám! Ez nem a véletlen műve. Ez így szokás, divat most.

— Elég nem szép divat. Miképp egyeztethető már most össze ez öltözködés, a női szemérmesség? Miképp kívánhatják az így öltözködő nők, hogy a fiatal emberek illetékesen és szerényen viseljk magukat oldaluk mellett? Jobb volna bizony, ha az a ruha alul lenne rövidebb s felül hosszabb.

Nyr-Bogdányban egy bécsi fogorvos fordult meg a napokban, kihéz még távúvidékről is eljártak a fogfájásban szenvedők.

Egy kemecsei szoligón is átment a híres orvoshoz, hogy 3 fájós fogát kikértsék; de mivel nem volt több egy forintjánál, a derék orvos ur csak két fogát húzta ki; a harmadikat szépen bennhagyta, mely most már még nagyobb fájdalomt okoz a szegénynek.

Talán még azt is megtenné az ily lelkiismeretes orvos, hogy ha valakinek lábát kellene impuntálni; s a patiens történetesen csak a kívánt díj felével rendelkezik: a lábát csak félg füzárszélrel el?

Vagy a bécsi doktorok, csupán orvosok; nem emberek is egyszermind?

Nelson bizonyos kereskedőnél valamit megrendelcven, kérte hogy küldené azt el hozzá reggeli 6 órára.

TÁR C Z A.

NÉM ARCKÉPE ELÖTT.

Mindig veled vagyok, veled foglalkozom.
Lelkemmel száll hozzád minden sóhajzatom:
Elöttem vagy most is, és hosszan merelegk
Örözt arozképeden édes boldogságon!
El-el nézem hosszan gyönyörű szemedet,
É fénylő csillagpárt, é tiszta szép eget,
Melynek tekintete egy égi boldogság...
S mely a tulvilágba ragadta lelkeket
Elnézem hosszasán szép arcod rózsájt;
Bibor ajkaidnak rózsás mosolygását, —
Azt az édes ajkát, melynek, ha megszóla,
Lágy csengése egy-egy megszentített dal.
Elnézem hosszasán fekete hajadot,
Mely dúf fűrtökben hull hóféhér váladra;
Szeépégcs tejtújt magos homlokodnak,
Melyet felhő gyánánt az ábránd karolja;
Szép kis kezeit, melynek érintése
Mesés boldogságba ragadta lelkeket,
Melyen első csokom oly szent, és tiszta volt,
Mint az oltárón a felszentelt füzárszél.
Mindig veled vagyok, veled foglalkozom!
Mert te vagy lelkeimnek eszménye, világa;
Te vagy szerelmemnek örzött, féltett kincse;
Nevéd este, reggelt, ajkam hő májt,
El-el járok hozzád lágy sz0B képben;
S mint esti fuvallom levélt a fának,
Én is megölelem sőtét fűrtáradat,
S csókolom rózsáit halovány arcádnak.
És ölviselem hozzád a virág illatát!
Virág illat gyánánt, szerető lelkeimet,
Lágy sz0B képben áldó szavaimat,
Amely hő imába foglalja nevedet.
Mindig veled vagyok; veled foglalkozom;
Nálam nélkül egy perc, öröklelet nekem:
Óh mert nincs élet, s nincs é szivben nyugalom...
Faj a lelkem, hogyha te nem vagy mellettem.

Galánt Lajos.

— Pontban személyesen áthozandom Mylord! — Mondá a kereskedő.

— Nem úgy édesem; így óranegyeddél korábban.

— Válaszolt Nelson, megervegetve a kereskedő vállát.

— Jól van Mylord; 3 negyed 6 órára aajtánál leszek. — Felelt a kereskedő.

— Így már helyes. Egy negyeddel mindig korábban! E korábbi negyednek köszönetem és mindazon jót, amit életemben cselekedtem. — Zárta be Nelson a párbeszédet.

ÚJDONSÁGOK.

**** Király Öfelsége születésnapjának évfordulati ünnepeye f. év augusztus 18-án Nyiregyházán is főnyersen megtartott. A helyben állomásozó honvéd-és közhadsereg osztlányi teljes díszben állottak ki. Az ünnepeylt dísz-osztályok nyitották és zárták be.**

+ A mai Szent-István ünnepet, mint az előkészléteklből látható, szintén főnyersen szándékozzák megtartani városunkban. És ez rendén is van. Sz. István napja fontos és emlékeztetés percé a magyar nemzet történetében, mely nap valóban megérdemelc, hogy országos ünneppé emeltekék vallásúkülönbség nélkül. Folyóé 16-ikán Nagyboldogasszony napján már 870-ik éve az első magyar király ünnepeit megkoronázták. Azóta sok szép és gyászos idő vonultak éla megmaruzmet élete fölött. Ki tudja mennyi idő van megírva részére a sors könyvében? De ha igaz az, hogy minél erősebb a küzelem és hosszabb az élet, annál biztosabb a diadal: úgy a magyar szent koronára hosszú idők sora várakozt a messze jövőben. Imádkozunk, hogy így legyen!

**** A físzületi egyházkerületnek 1871-ik évi augusztus hó 11-én Debreczenben tartott gyűlésében, miután n. t. dr. Révész Imre és K. Tóth Mihály urak határozottan lemondtak a jelöltségről, a f. t. Révész Bálint püspök ur által ismerven hagyott főjegyző székre kijelöltek: Tóth Sámuel hitman, Papay Imre hajdukerületi s alsó-borsalmi esperes, és a legerősebb esperesek egyike, Kiss Áron porcsalmi lelkész és szathmári esperes.**

× Nyiregyházán a nagy-orosi-utcában Juhász Mihály ur házánál folyó hó 13-án déiben a lakház vezégre állott cserépes melléképület kigyúlt; de az öltást oly erőlyel és gyorsasággal teljesítettek az ott megjelent polgárok, hogy a tűz alá egy óranegyedig tartott. Igaz, hogy Nyiregyházán nem fozog fenn szükségessége annak, hogy a polgárok jutalom-ösztással buzdítottassanak az öltási munkálatra: mindazáltal nem ártana, ha az ily veszélyek alkalmaival magukat kiténtetve szives emberbarátok, némi jutalomban részesítenék egy é czéla alapítandó pénztárból.

+ Blahunka József és Zsák Mór nyiregyházi polgárok közt, a városháznak még ezidén fel-, vagy nemépítése fölött létrejött fogadásban kikötött 200 db, 5 kros szivar árát, 10 frtot, Zsák Mór nyertesfél, azon kérelemmel küldte be hozzáik, hogy szolgtaltassák azt át, a nyiregyházi négyelet pártfogása alatt álló árvalház alapjához leendő csatlós végre, az illeto pénztárnoknöke, mit mi Galányi Lajos egyleti titkár ur közvetítésével, készséggel teljesítünk is már. Mely nemes emberbaráti tnynt midón a közönség tudomására hozzuk, egyszermind köszönetet szavazunk a szives beklődésnek, a nevezett intézet nevében Lehetetlen hogy áldás ne kövesse azon építkezést, melynél az első kalapácsütést, ily nemes tett elczte meg.

3. A katonai garázdátkodások, a helyett hogy gyűrűlenek, mindinkább agasztóbb alakot öltene magukra és fénygetőbb állást foglalnak éla a békes polgársággal szemben. A nyiregyházán állomásozó s 3 hét után, folyó hó 14-én tovább vezényelt 10-ik számú uhánézredtl, egy tizedes a mult hétben egy kocsinak vágta le orrát a kocsmában; három közember egy 14 éves árthatlan polgár-leánykát szposztolt meg; folyó hó 13-án éjjel pedig, egy családos csizmadia-mester fejét vágta össze egy közlegény, a „buzá-

ter"-én üldözés közben. Három hét alatt, 3 ily vértjegenes eset! És ez így fog tartani mindaddig, míg a katonák a kocsmába is karddal és szuronnyal oldalukon járnak; és míg a városi polgári rendőrségnek szabadság és jog nem adatik, a racionáltlanokká katonaí egyeniséget, legyen az közlegény vagy tiszt, letartóztatni épenyüm, mint bármelyik városi polgárt. Lavagy a katona, meg mindig nem polgára a házaké?!

A nyiregyházi városi képviselcetek csak köszönetet szavazhat a városi közönség, ama kőzeleblt határozataért, melyszerint az ugyancsak év uhánézredt őrnagyának abbeli kérelmét, hogy egy szakaszt fogadna be a város téli szállára, egyhangyilag visszautasította. Ideje volna, ha az idegen ezredéktl valahára véleg és teljesen megsztittatnék az ország.

△ Szabolcsmegyében 262 virilis szavazó válik be a megyei bizottmányba, mely számhoz még 263 tag választás utján fog sorakozni. A 262 virilis közt 52 izraelita van. Legelső virilis gr. Dessewffy Kálmán lesz, aki 15.009 ft; a második Wahrmann Pestrol, aki 3855 ft. adott ízet.

× A nyiregyházi kád- és gőzfürdő-társulat ma délután 3 órakor közgyűlést tart, melyben az alapszabályok foglank megvitatást és állapítást.

*** Sperlagh Hermin kisasszony növevelő intézetében, a nyári vizsgák f. é. augusztus hó 28-án d. é. 9 órakor tartatnak meg a kis-kállói-utczában elhelyezett nevelő-intézet helyiségeiben. A jövő tanfolyam f. é. szeptember hó első napjaiban nyitattik meg a tanulólánykák, kedvező fölletekek mellett, teljes ellátással lelyténket.**

3. A tiszavidéki vaspálya nyiregyházi állomásának főnökségt lehelten meg nem rónék azon gyakorlatlan és valóban megfoghatatlan eljárásért, melyszerint a tiszavidéki vasutársaság által rendezett kikötázás menetrendét és díj-szabását, épen a kiindulási ponton, Nyiregyházán megjelenő „Nyiri Közöny"-nyel nem tartá érdemesnek közölni. Ellenben a Debreczenben megjelenő szabolcsmegyébe áld 20 példányban járó „Tiszavidéki"-t már jó előre értesíté a kegyvönatok közlekedéséről. Ez nem csak tapintatlan, de a térságak érdekeléit merően elletészté eljárás. Igen nagy baj, hogy a tisztelt vasuti igazgatósság, évenként misztifikálttani hagyja magát a „Tiszavidéki” című debreczeni helyi lap által, mely mint tudjuk a t. vasutüzgatósság által subventióban is részesítették. Külöben mi nem akarunk a tiszavidéki vasutüzgatósság beldolgaiba avatkozni; csak figyelmeztetni kívántuk a tisztelt igazgatósságot, hogy más hasonló alkalommal sziveskedjk intézkedéseiről a „Nyiri Közöny"-t is értesíteni, melyet Nyiregyházán mindenütt s szabolcsmegyében igen sok helyütt ismernek és olvasnak.

× Ujfehértó ma egy hete a vonat elrobogása után, egy ujfehértói timár megölve s pénzétől megfosztva találtak a vasuti állomás közleében. A gyilkosísgot két tisztesegesen öltözött egyén vitte végezh, kik azon pokoli reményben, hogy a debreczeni vásárra utazó timárnál nagyobb összeg pénz lehet, azt a pályaudvar fölérszálltát és megölte! A két utas, zavart lelki állapota azonnal feltűnt egyik vasuti felügyelő előtt és figyelmeztén kiserle éket. A lelelelten hulló jókor észrevetvén rögtön táviratokat Hadhádra, a vonattal elutasított két gyanus egyén elfogatása végett, akik, mint halljuk Debreczenbe kísértek.

× A virilis szavazók összejárással s a választókerületek felosztásával megbízott küldötségi szakosztály holnap conferentiát tart.

× A gyermekhonvéd-csapat felállításának eszméjét, melyet a vidéken először Nyiregyházán testelitettek meg, mint a fővárosi lapokból olvassuk, Debreczenben is felkarolták. Az úgy élere M honvédszázasod lépett. Reméljük, hogy a szép példa több hazai város is követni fogja.

× A nyiregyházi gőzmalom-társulat, f. é. augusztus hó 23-án fogja megtartani első alakulási gyűlést.

KI HITTE VOLNA ?

(Tragi-comicus történet).
(Folytatás).

III.

Ellenbogenstein Herman elválván nejétől, dolgozó szobájába vonult, honnan csak reggeltől-tíz óráig elvált szobájába, hol az új átvirasztása miatt, csaknem délig élvezté az álom ültö gyönyorét.

Fölébredése után, a szakácsnőtöl neje után tudakozódott; kinek azon válaszára, hogy urnoje még lakosztályában van: sietett át fölkeressni, hogy jöreggett kíváncsibban, a tegnapi ígérct szerént ma már teljesen átváltozott galambjának.

Ellenbogenstein Herman megállott neje aajtánál s elképzelt csodáesen zörgéct; de zörgése elvesztett a csöndben. Majd jobban zörgéct; mintudiban: telelelet nem kapott. Az ajtó belüli halálosod uralkodott.

Még alszik! — Gondola Ellenbogenstein Herman s visszament dolgozó szobájába.

Egy óra múlva ismét megjelent neje östályánál és zörgéctett most már erősebben. Még mindig néma cönd. Nevén szólitá nejét; ez sem használt: folyvást halálosdón a szobában.

Ellenbogenstein Herman sápadni, remégni izadni kezdett. Rozsát sejtett. Zajt nem akart utni, hanem egyenesen az ajtó fölönnyásához látott, ami közel egy-órái fáradság és erökötés után csakugyan sikerült.

De óh óh! Mit látott, midón a szobába lépett? Ne ijedjenek meg kedves olvasóim; nem önkéntl kérdem. Ily nehéz és fárastó munkával nem terhelem önöket; ez megboszathatlan udvariatlanság volna tölem.

Megmondom én azonnal; és tró kötelességem. Ellenbogenstein Hermant a guta környékente. Nem szólt; fájdalmának és gondolatainak nem adott hangot: csak nézett merően, melyen, mintha az egész ember csupa nézet lett volna. Minél tovább nézett, annál íjzstöb és kétségbejöttébb volt tekintete.

Hova lett az örzött, a féltett, a szeretett nő ?

Ha szólt volna, bizonyosan ezt kérdezté vala, Jól tette, hogy nem szólt, hogy nem kérdezté semmit; s butorké és falak úgy sem felelté volna kérdéseire.

Talán meghalt? Kérldk önké! Akor ott kellene feküdnie a szép, a kedves hullának a menyegzőestégy fehér, duzzadó párnán.

Nem halt meg. Vagy megszökött? Gondolják olvasóim. Nem; legalább a szokásnek semmi nyoma. Az ablakok szárnyai rendszeren belülről beszorították s az egyetlen kijárati ajtó a szobából, melyen Ellenbogenstein Hermant behatalni láttuk, szintén belülről volt bezárva.

Egy hát bizonyosan az anygakol ragadták el s vitték föl valamely szellemi uton egyenesen, a meyor-szágba. Veledékül talán egyik-másik tálbugzón valósos óvasó.

Ily esukda ma már nem történik; ha naqa a regényiro akarja is.

Hova lett tehát? Merre és miként mehetett ki a zárt szobából.

Ellenbogenstein Hermannak meg monda az a levél, melyet neje asztalán talált; önöknék pedig olvasni megmondom én, illetőleg ide írom a levél tartalmát szórl-szóra.

Kedves Ellenbogenstein! A köztünk tegnapi fejlődött jelenet öröké elszakított bennünket egymástól. Azok után, amik történtek, ön nem lehet többé hozzáim öszinte és bizalmas. Erzem, hogy amit tegnap önök ígértem, be nem válték. Meglehet, hogy oly dolgok merültek volna fel, amik iszonyu végletekre ragadták volna önt, melyek azután mindkétünk boldogságának írsját ásták volna meg. Nyugodék meg ön a végett akarátán. Én elmentem oda, hol még boldogabb leszek, mint ön oldala mellett voltam. Merítsen ön vígaszt azon tudatlótl, hogy önt áldva távozom é földröl Igyekezéek feledni szerencsétlen, de boldog Lottiját. U. i. A székénykuloost a székényben találajnd ön.

Egy hangzott Schwarzsterbenber Lotti hátrahagyott levele, melynek olvasása után, Ellenbogenstein Herman csaknem megkövülve maradt álló helyében.

□ Tegnap reggel 8 és 9 óra közt ismét túzáma támad Nyiregyháza utcán. Erélyes városkapitányunk rögtön lóra kelt s megindította a piacon felállítva volt vízpompákat. Szerencsére azonban, az egész lármát egy kényén erős füstölés támasztván, néhány perc múlva ismét minden csendes lón.

△ A tiszi pályá igazgatósága, mint a „Vasuti és közlekedési”-ből olvassuk, az ezévi augusztus 17—24-én tartandó budai lövész-ünnepélyhez, — továbbá a Salczner f. é. augusztusban tartandó földrajzi gyűlésre, — s a temesvári ezidei délmagyar tanítói gyűlésre 50% engedménnyel szállítja az illető résztvevőket.

□ Nyir-Bátorban, mint onnan írják, Várny Fábián szintársulata mulattatta az ottani csekély számú színházlátogató közönséget. A társaság kevés, de haszonvéhető tagokból áll. Az előadások kivétel nélkül mind jól sikerültek.

KÖZGAZDÁSZAT.

Rétjavítás.

A természetes jó rétekek minden gazdaságban oly nagy jelentősége van, hogy valóban csudálkozni kell: miért fordítanak gazdáink oly kevés figyelmet azok rendszeres kezelésére.

Igaz, hogy újabb időkben a takarmány-növények termelése minden gazdaságban felkaroltatván, azok a természetes gyepréteket vagy mérvben helyettesítették; de azért a természetes kaszálók még mindig fontosak és hogy kellő jövedelmet nyújtsanak, az eddiginnél minden bizonytalanság gondosabb kezelést igényelnek.

A természetes kaszálók, többnyire biztosabb terméket adnak, mint a mesterséges takarmány-növények, mivel nincsenek annyira alávetve az idő viszontagságainak; és mert a jó réti szénát a barom jobban szereti, mint bármely más takarmányt.

A kaszálók annál nagyobb becsesek bírnak, minél kevésbbé lehet a lóherére, luzernára, baltaczinre vagy másféle takarmánytermő földretek támaszkodni. Ha a vetett takarmányfélék, szárazság, hideg vagy bármi más elemi okból tönkre mentek: egyedül a rétek azok, melyek a gazdát szükségében kiségitik.

Daczára a jó réti előnyeinek, ma már igen kevés jelentőséget tulajdonítanak a kaszálókknak.

Tagadhatalan, hogy sok gazdaságban a réti területre kikerülhetlen; sőt hasznos: mindazáltal ahol megvannak, ott szükséges hogy rendszeresen kezeltessek.

Oly gazdaság is van, hol a réteket szaporítani szükségtelen, de olyan még több van, hol azokat kevesbiteni a leghibásabb eljárás lenne: minthogy a jó rétek az állat-

tenyésztés és földművelésnek legfontosabb alapját képezik. A rosz rétek ellenben nemcsak az állattenyésztésre gyakorolnak káros befolyást, hanem a földművelést valószínnal megzavarják, amennyiben anyai trágyát, mennyi a szántóföldrétektől elvonatik és javítástukra szükségesítetik, nem képesek adni.

A rétekek nem kiterjedése, hanem minősége dönt; néhány jó darab kaszáló többet jövedelmezhet, mint sok rosz együtvéve.

A rétek javítása sokféleekppen történik, melyek közül legfontosabb a víznyelés rétekek lecsapolása.

Noha a legtöbb réti fű nem igen tűri a sok nedvességet; mindazáltal mégis többet igényelnek azon növényeknél, melyeket szántóföldeken termelünk: szükséges tehát hogy a lecsapolásokra, történjék az nyílások vagy alagútszerkező által, kiváló figyelem fordíttassék. Van eset rá, hogy a lecsapolás által javítani szándékolt rétek véggé elrontattak, elvonatván tőlük a szükséges nedvesség, melynek következtében az azelőtt ketszer kaszalt rétet egyszer is alig volt érdemes kaszálni.

Maga a lecsapolás a rétek minőségétől függvén, csak annyit jegyez meg általános szabályul, hogy hacsak lehet, a levezető árkok, vagy alagútszerkező aképp készíttessék, hogy nagyszárazságban a víz lezúvárait meg lehessen gátolni; minélfogva az ily levezető árkokat 2—2½ lábál mélyebbre ásatni nem tanácsos.

A rétek javításánál fontos tényező az egyenítés is. A jó rétek egyik főfeltétele, hogy az egyenes, sik tért képezzen: miután tudvalevő dolog, hogy a mélyedésekben savanyu, és kevés tápereit, sokszor káros fű terem; a dombokon pedig a fű elszárván, gyakran csak moh, vagy más kevés becüsi növény terem s a lekaszálas is lehetetlen az ily réteken.

Mielőtt valamely réti egyenítése munkába vétetnék, szükséges, hogy az előbb az egész tábla felméréssék s czölöpökkel megjelöztessék azon helyek, hol a földről lehordani, vagy ahol tölteni kell. Ki kell számítani köllábra, hogy a mélyedések mennyi földet igényelnek.

A gyepek lehántását, a rétek azon oldalán kell megkezdenni, mely fekvésénél fogva, legegyszerűbbnek mutatkozik. Több gyepek lehántani nem szabad, mint amennyit 7—8 nap alatt a kiegyenített földre visszarakha-

tunk: mert a gyeptábla különben kiszáradván, a növényzet kivesz.

A gyepek lehántása kifeszített zsinór után, a gyeptáblák felszakítására, e czélra készített hántó ekékkel történik. A lehántott gyeptábláknak 1¼—1½ láb szélesnek, 12—15 láb hosszúnak és 2—3 hüvelyknyi vastagnak kell lenni: hogy könnyebben kezelthessenek. A lehántott gyeptáblákat gyepes oldalra fordítva össze kell speri a rakáson hagyani mindaddig, míg a hely tökéletesen eleget nyitva nincs, amikor azután szoroson egymás mellé helyezve, jó keményen leverjük. Ily eljárás mellett, ha késő tavasszal történik is, a fű szépen ki fog hajtani és kaszálhatóvá válik.

Igen czélzerű az is, ha a lehántott gyepek alatt földre, a már helyreigazított gyepek behintjük.

A kiegyenített rétek kiváló gondos kezelést kívánnak. Fő, hogy a gyeptáblák vastagok legyenek, hogy a fűvek gyökerei meg ne sértsenek. Azon dombokra, melyek talán mélyen levágtattak, a gyeptáblák alá a legelőbb ásvott földrétegek hordandók: hogy a fűvek gyökerei termékeny földet nyerjenek.

Oly réteknél, hol a mélyedések csekélyek, főlősleges a lehántás; eléggé az évenként jó porhanyó földdel ½—¾ hüvelyknyi vastagon meghordatnak és nem árt, ha együtal fűmagvakkal és fehér lóherével is beszóratnak és beboronáltatnak.

A cserjék és tövisbokrok idejében kirtandók s a vakondtörások széthányandók.

Sprengel K. „Die Urbarmachung“ című munkájából.

— Az orsz. magyar gazdasági egyesület által, a pestközéi városi közpályán, fe augusztus 21—27 napokra tervezett „hizott sertés-kiállítás”-ra, melynek értesítvényét lapunk 7-edik számában mi is közöltük, e folyóhó 3-adikáig 15,045 db. azóta pedig 1500-on felül jelentették be.

— Levélforgalom a nyiregyházi kir. postahivatalnál 1871. júliushóban. Nyiregyháza ajánlott level feladatott 1480; leadatott 663; átrovatolatott 5565. Folytetett 100 firon aluli utalvány 1871 júliushóban 5982 frt; kifuttetett 2424 frt. Folytetett 100 firon felüli 29,545 frt 44 kr; kifuttetett 2025 frt 15 kr. Utas felvetett 1871. júliushóban 60. Utánvetettek utján bevetett 1871. júliushóban 2824 frt; kiadott 737 frt.

— Állami táviradók vannak a távirati postautalványok felvetetének: Munkácson, Beregszón (Bereg-megye); Bözörményben (Hajdúker); Gálszécsen, Nagy-mihályban, S. Patakon, Töke-Teresében, Velejtén, Tokajban, és Sátoralja-Ujhelyben (Zemplénmegye); Nagy-Bányán, Szinyer-Váralján, N. Károlyban és Szatmár-Nemétién (Szatmármegye); Nyiregyháza, Nyir-Bátorban, N. Kállóban és P. Ladányban (Szabolcsmegye); Ungvárt, Szobránczón és T.-Ujlakon (Ungmegyében).

Felelős szerkesztő: K. Knethy István.

Kezélből a levél, s zemeiből pár könyű hullott le a talajszövegére. Néhány perczig maradt e helyzetben; aztán elővette zsebkönyvét; megtörte könyvtől nedves zemeit: a levelet és székrenyűket zsebébe rejte s egy hosszú szobajal bezárta maga után, az étkezőnem vált paradicsom ajtaját és szobájába zárkózott.

Két napig senkivel nem közlekedett; folyvást busult és gondolkodott a teendő fölért.

Harmadnap azonban feljelt a dolgot a városi hatóság; mehogó öt vonják kérdésre elütni nejeit.

Huszonegy óra múlva, az egész város Schwarzsternberger Lotti mehéti elütnéséről beszélt.

Akadtak, akik Ellenbogenstein Hermant zsarnoksággal vádolták; vádijukat azzal indokolván, hogy nejeit mint rabot zárta tartotta. Nem esuda, ha végre a zsep és még mindig fiatal nő szabadság után vágyott.

Voltak, akik azt hitték, hogy az ételjelleg nem bírta tovább férje zsarnokságát kiállani s elhagyta férje házat, a halál karjaiban keresendő nyugalmat.

Olyanok is vannak, akik Schwarzsternberger Lottit aljas rágalomokkal halmozták el; azt suttogván egymás közt, hogy a szép nőnek bizonyosan szerelmi viszonya volt; s minthogy kedvesével nem jöhött össze: végre is megszökött vele.

Melyik volt e kombinációk közül az igaz? Önöknek szives olvasóm, nehéz meghatározni, én pedig, bocsánatot kérek, még most nem rakkolhatok ki a dolgot. Ha ezt tenném, elbeszélésem azonnal véget érne; pedig még itt lehetetlen bezárnom. Tiltsa ezt az írói gázdálkodás, a nyondai politika, az esztetika szabály, a zsarnok, öföfői fantázia és a kiadóval kötött szerződés. Ezek mind panaszolnak az írónak. E körülmeleg szeszélyűtől figg a regény, a beszély hőseinek és hősnőinek sorsa, ..., öröme, fájdalma.

Láthatják olvasóm, hogy teljes lehetetlen Schwarzsternberger Lotti csudás elütnésének rugóját e lapon merészen megnyomnom: hogy a tény egy percz alatt leplezetlenül önk előtt álljon. Ehelyett ígértem, hogy oly kedvesen meglopó fordulatot adok az események

folyamának, hogy olvasóm, bámúltunkban, akaratlanul nevetésben törnek ki, daczára a valóban tragikus eseményeknek.

De gyepek kezünkbe a tények fonálát s azok segítségével hatoljunk előre, a labyrinth téves és titkos ösvényein.

A hatóság és Ellenbogenstein Herman minden lehető elkövetek az elütnő nyomozása körül; de, fájdalom, kedvező eredmény nélkül.

Schwarzsternberger Lottiról még a nadár sem tudott.

Ellenbogenstein Herman vigasztalhatlan volt. Barátai a megörüléstől féltettek.

Valóban agasztó is kezdett lenni állapota. Az utczán mindenkiöllel neje után tudakozódott. A gyermekek már ismerték az „örög tébolyodott”-at. Így nevezték el szegényt az utczai gyermekök.

Őnök csudálkoznak nemde olvasóm, hogy mi jönné nevezhették a gyermekek Ellenbogenstein Hermant öregnek.

Az igazság alapján Ellenbogenstein Herman tökéletes öregember lett. Az erőteljes férfi három hét alatt teljesen megözült és összeszett.

Ekkor látta és hitte a világ, mennyire szerette Ellenbogenstein Herman, nejeit.

A pár héttel még nyugelt férj, közszájalom tárgya lett.

IV.

Egy napon arról suttogtak a városban, hogy Ellenbogenstein Herman ellen, Schwarzsternberger Lotti rokonai bünyvádi keresetet indítanak.

E hír mindenkit megdöbbentet. Ezt senki sem várta. E hiányzott még, hogy Ellenbogenstein Herman lelke teljesen megretögjék.

Bünyvádi keresetet indítani Ellenbogenstein Herman ellen, aki nejeit az örültség szerette! Ez mindenki előtt hihetetlennek látszék.

„Nem zörög a falevél, ha a szél nem fú”. Ellenbogenstein Herman egy napon csakugyan

törvénybe idéztetett. A vád felolvasatott előtte; a vizsgálati fogáság elrendeltetett s a formális per megkezdett ellene.

Schwarzsternberger Lotti rokonai minden befolyásukat felhasználták Ellenbogenstein Herman megálázására.

Mindenki meg volt győződve Ellenbogenstein Herman büntelenségéről, a világ úgy, mint a törvényt. Mind hiában. A vád, melyserént „nejeit elszakasztotta s elvette láb alól” bejelentetett: a törvény-szék nem ignorálhatta a dolgot. Ellenben lassu eljárásával minden áron odanőködött, hogy az bizonyu per minél tovább húzassék, remélve hogy: ha nem hamarodik el a dolog, még talán valami véletlen kiségités őket zavarköbe s a vádlott ártatlanossága föledeve lesz.

Ellenbogenstein Herman hideg közönyű hallgatta végig az bizonyu vádat. Zugolódsák nélkül lépte át börtöne küszöbét. Börtön volt neki más maga az élet is, melyből szabadulni vágyott.

Vádlott ügyvéde, aki egyike volt a fővárosi leghírevesebbek és tehetségségek ügyvédeknek, kitaván a rokonoktól s vádlott barátaitól, ennek nejevel békés életet; különösen az elütnőnek elzárkózott életmódját; s olvasván annak hátrahagyott levelét: tisztán látta, hogy Schwarzsternberger Lotti önként, éspedig férje tudta nélkül hagyta el annak házat s hogy vádlott, a nő elütnésébe nem folyhatótt, bárki által, bármi uton történt legyen is az.

A vádú ügyvéd először is a házmaster kért ki hallgatanni.

Házmaster nitemval volt. Vádlott nejeit, valamint mióta a házban laknak soha, ugy a kérdésében sem bocsátotta ki. Ezt eskü által vallotta.

E vallomására az ügy még bizonylatóbbá lett Ellenbogenstein Hermanra nézve súlyosbá kezdett lenni.

Az ügyvéd, a házmaster vallomásait hamiskán tartván, annak letartóztatását kérte a törvénytől.

(Vége köv.)

Eladó varrógép.

A Neumann Jánosné-féle egészen jókarban levő

VARRÓGÉP

szabad kézből eladó. — Tudakozódhatni Nagy-Debreczeni-utca 1465. sz. alatt. (50) 3—2

Kiadó lakás.

A Körtvély-utcán 627-ik szám alatt van 2 padolt szoba és konyha fűskamarával jövő Szt-Mihály naptól fogva kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad (46) 3—3

Köhler Sándor
háztulajdonos.

Eladó tekeasztal.

Egy jó karban levő s a szükséges szerelvényekkel ellátott tekeasztal, szabadkézből minden perczben eladó. A föltételek iránt értekezhetni

Kralovánszky Mór
casinói elnöknel.
(53) 3—1

SZEPESSEGI

Kárpát-növény-kivonat

mel és tüdőbajban szenvedők részére med. dr. FAYKISS C.-vel Késmárkon. Ezen, a szépségi Kárpát-bogyságy sírnyáhalól gondosan gyűjtött és előnyösen alkalmazott növényekből készült, kitűnő hatású és legjobban kipróbált szer hatása, különösen köhögés, rekedtség, a nyeldekő- és legző-szervek könnyű burutos ingerelőd, görcsös, ideges és fojtó hurut-rohamoknál; szik-mellűség, oldaltályálás, idült tüdőhurut, a sorvadatosak rothasztó és gyengítő izzadátsáma; szintúgy a táplé- folyás következtémi nedvbiőség okozta betegségeknel; gyomor és általában testi-gyengeségek ellen igazolta magát. Hasonló hatású lehet dr. Faykiss szépségi Kárpát-növény-theáját és szépségi Kárpát-növény-bombonjait legjobban alkalmazni

Arak: 1 palack Növény-kivonat használati utasítással 75 kr.

1 csomag Növény-thea használati utasítással 25 kr.

1 doboz Növény-bombs használati utasítással 35 kr.

Ezen cikkeket kaphatók Nyiregyházán

Stépan Ágoston

kereskedésben.
(52) 5—1

Hirdetés!

A Nagy-Debreczeni-utcában a piac közelében 1004. szám alatt fekvő ház tehermentesen szabad kézből eladó, a venni szándékozók jelentkezzenek alulirotnál.

Nyiregyháza, július 18. 1871.

Özv. Juhász Danielné.

(42) 3—3

Fehérnemü-raktár.

Alulirott ajánlja a n. é. közönség figyelmébe Kunz János József és társa pesti nagykereskedőtől nyert férfi és női fehérneműekben gazdagon ellátott

bizományi raktárát

meghatározott áron

Nyiregyháza, 1871. augusztus 10-én.

(49) 3—2

Kubassy Arthur.

Egy

őcska tekeasztal,
igen jutányos áron,

megszerezhető.

A föltételek iránt tudakozódni lehet

e lap szerkesztőségénél.

(46) 0—1

Kiadó lakás.

A nagy-orosi-utcában 989-ik szám alatt

őzv. Hatzell Antalné

lakháza Szt.-Mihály-naptól bérbe kiadó.
(52) 3—1

A legf. helyen engedélyezett

„DUNA”

biztosító társaság

négy millió forintnyi jótállási alaptökével, elfogad minden összegű biztosításokat olesó díjak mellett,

1. Tűzkárok ellen, ingó és ingatlan vagyponra,

Tehát biztosít: templomokat, palotákat, lakházakat és gazdasági épületeket gyárakat, áruraktárokat, házi butorneműeket és gazdasági készleteket, aratási terményeket és marhát, tűz- és villámokozta károk ellen.

2. Elemi károk ellen, szárazon és vizen szállított árukra.

3. Jégkárok ellen, mindennemű mezei terményekre, és végre

4. Élet-, jövedelem és kiházasítási biztosításokat,

az ezen biztosítási osztályok mindegyikére nyomtatásban kiadott biztosítási feltételek szerint.

A károk azonnal megbecsültenek, és rögtön készpénzben kifizetnek. Azon esékély díj, mely a biztosításiért fizetendő, alkalmat szolgáltatna arra, hogy minden vagyon szerencsétlenségek ellen biztosíttassék.

Alulírt ügynök a legf. hely. eng. „Duna” ezimű bizt. társaságot a legmelegebben ajánlja, és teljes készséggel ad a biztosításra vonatkozólag felvilágosításokat.

Átnézetek, biztosítási feltételek és ajánlati minták ingyen kaphatók.

(48) 3—3

Fried Jakob ügynök Nyiregyházán.